ODLUKE

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2022/1376

od 26. srpnja 2022.

o primjenjivosti članka 34. Direktive 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća na proizvodnju i veleprodaju električne energije u Danskoj

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2022) 5046)

(Vjerodostojan je samo tekst na danskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ ([1]), a posebno njezin članak 35. stavak 3.,

nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za ugovore o javnoj nabavi,

budući da:

1. **ČINJENICE**

1.1. *ZAHTJEV*

(1) Dansko tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja i potrošača (DCCA) („podnositelj zahtjeva”) podnijelo je 24. rujna 2021. Komisiji zahtjev na temelju članka 35. stavka 1. Direktive 2014/25/EU („zahtjev”). Zahtjev je u skladu s člankom 1. stavkom 1. Provedbene odluke Komisije (EU) 2016/1804 ([2]).

(2) Zahtjev se odnosi na proizvodnju i veleprodaju električne energije iz konvencionalnih i obnovljivih izvora u Danskoj.

(3) Međutim, zahtjevom nije obuhvaćeno sljedeće:

— električna energija proizvedena kopnenim i odobalnim vjetroturbinama izvan okvira poziva za podnošenje ponuda,

— električna energija proizvedena vjetroturbinama spojenima na mrežu od 21. veljače 2008. do 31. prosinca 2013. ili nakon toga, osim u slučaju vjetroturbina koje su spojene na vlastite instalacije za potrošnju i odobalnih vjetroturbina (električna energija iz instalacija za potrošnju (članak 41. Zakona o promicanju obnovljive energije) i odobalnih vjetroturbina u skladu s člankom 35.b Zakona izostavljena je iz zahtjeva te stoga i dalje podliježe odredbama Direktive 2014/25/EU),

— električna energija proizvedena vjetroturbinama spojenima na mrežu najkasnije 20. veljače 2008., osim u slučaju vjetroturbina za koje se primjenjuju doplate na cijenu u skladu s odjeljcima od 39. do 41. Zakona o promicanju obnovljive energije,

([1]) SL L 94, 28.3.2014., str. 243.

([2]) Provedbena odluka Komisije (EU) 2016/1804 od 10. listopada 2016. o detaljnim pravilima za primjenu članaka 34. i 35. Direktive 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga (SL L 275, 12.10.2016., str. 39.).

— električna energija proizvedena vjetroturbinama spojenima na mrežu najkasnije 31. prosinca 2002.,

— električna energija proizvedena novom vjetroturbinom na koju se primjenjuju potvrde za uklanjanje izdane za rastavljanje vjetroturbina (dodatna doplata na cijenu), električna energija proizvedena bioenergijom (biomasa i bioplin),

— električna energija proizvedena fotonaponskim pločama, valovima i hidroenergijom,

— električna energija proizvedena drugim posebnim instalacijama za obnovljivu energiju (električna energija proizvedena iz izvora obnovljive energije ili tehnologijama koje su bitne za daljnji razvoj obnovljive električne energije ili električna energija proizvedena iz izvora obnovljive energije koji nisu navedeni),

— električna energija proizvedena u decentraliziranim toplanama, elektranama i postrojenjima za spaljivanje,

— električna energija proizvedena u drugim toplanama i elektranama namijenjena za osiguranje centraliziranog grijanja,

— električna energija proizvedena u industrijskim elektranama spojenima na mrežu najkasnije 21. ožujka 2012.,

— prateće usluge.

(4) Proizvodnja i veleprodaja električne energije iz konvencionalnih i obnovljivih izvora aktivnost je koja se odnosi na isporuku električne energije u skladu s člankom 9. Direktive 2014/25/EU.

(5) U skladu s točkom 1. podtočkom (a) Priloga IV. Direktivi 2014/25/EU, s obzirom na to da se slobodan pristup tržištu može pretpostaviti na temelju članka 34. stavka 3. prvog podstavka te direktive, Komisija treba donijeti provedbenu odluku o zahtjevu u roku od 90 radnih dana.

(6) U skladu sa stavkom 1. četvrtim podstavkom Priloga IV. Direktivi 2014/25/EU Komisija može produljiti rok uz suglasnost onih koji su podnijeli zahtjev za izuzeće. Budući da je DCCA 4. ožujka 2022. dostavio dodatne informacije, Komisijin rok za donošenje odluke o tom zahtjevu je 31. srpnja 2022.

2. **PRAVNI OKVIR**

(7) Direktiva 2014/25/EU primjenjuje se na dodjelu ugovora za obavljanje djelatnosti povezanih s isporukom električne energije fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom električne energije, osim ako je određena djelatnost izuzeta u skladu s člankom 34. te direktive.

(8) U skladu s člankom 34. Direktive 2014/25/EU ugovori kojima se nastoji omogućiti obavljanje djelatnosti na koju se ta direktiva primjenjuje nisu predmet te direktive ako je u državi članici u kojoj se ta djelatnost obavlja ona izravno izložena natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen. Izravna izloženost tržišnom natjecanju procjenjuje se na temelju objektivnih kriterija, uzimajući u obzir specifične značajke predmetnog sektora ([3]). Međutim, ta je procjena ograničena kratkim rokovima koji se primjenjuju i potrebom da se oslanja na podatke dostupne Komisiji, što se ne može zamijeniti dugotrajnijim metodama, uključujući naročito javne analize namijenjene predmetnim gospodarskim subjektima ([4]). U tom smislu, iako se izravna izloženost neke djelatnosti tržišnom natjecanju mora odrediti na temelju kriterija koji su usklađeni s odredbama UFEU-a o tržišnom natjecanju, ti kriteriji ne moraju biti potpuno isti kao oni iz odredaba prava EU-a o tržišnom natjecanju ([5]).

([3]) Direktiva 2014/25/EU, uvodna izjava 44.
([4]) Isto.
([5]) Presuda od 27. travnja 2016. u predmetu T-463/14, *Österreichische Post AG protiv Komisije*, EU:T:2016:243, točka 28. i uvodna izjava 44. Direktive 2014/25/EU.

(9) Smatra se da pristup tržištu nije ograničen ako je država članica provela i primijenila odredbe relevantnog zakonodavstva Unije kojim se određeni sektor ili jedan njegov dio otvara tržišnom natjecanju. To je zakonodavstvo navedeno u Prilogu III. Direktivi 2014/25/EU. Kad je riječ o proizvodnji i veleprodaji električne energije, taj prilog upućuje na Direktivu 2009/72/EZ, koja je stavljena izvan snage Direktivom (EU) 2019/944 ([6]) s učinkom od 1. siječnja 2021. Prema tvrdnjama podnositelja zahtjeva Danska je prenijela Direktivu (EU) 2019/944 ([7]). Slijedom navedenoga, u skladu s člankom 34. stavkom 3. Direktive 2014/25/EU može se pretpostaviti slobodan pristup tržištu.

(10) Izravnu izloženost tržišnom natjecanju treba procijeniti na temelju više pokazatelja, od kojih nijedan nije nužno odlučujući sam po sebi. Kad je riječ o tržištu na koje se odnosi ova Odluka, tržišni udjeli jedan su od kriterija koje treba uzeti u obzir uz druge kriterije kao što je konkurentski pritisak proizvođača električne energije iz susjednih zemalja ili broj ponuditelja u pozivu za podnošenje ponuda za kapacitete energije iz obnovljivih izvora.

(11) Ovom se Odlukom nastoji utvrditi jesu li usluge na koje se odnosi zahtjev izložene dovoljnoj razini tržišnog natjecanja (na tržištima kojima pristup nije ograničen u smislu članka 34. Direktive 2014/25/EU) kojom će se osigurati da se, i u nedostatku discipline koja proizlazi iz detaljnih pravila o nabavi utvrđenih u Direktivi 2014/25/EU, javna nabava za obavljanje predmetnih djelatnosti provede na transparentan i nediskriminirajući način na temelju kriterija kojima se kupcima omogućuje utvrđivanje rješenja koje je sveukupno ekonomski najpovoljnije.

3. **PROCJENA**

(12) Ova se Odluka temelji na pravnom i činjeničnom stanju od rujna 2021., kako proizlazi iz informacija koje je dostavio podnositelj zahtjeva i javno dostupnih informacija.

3.1. *NEOGRANIČEN PRISTUP TRŽIŠTU*

(13) Smatra se da je pristup tržištu neograničen ako je predmetna država članica provela i primijenila relevantno zakonodavstvo Unije kojim se određeni sektor ili jedan njegov dio otvara tržišnom natjecanju. Danska je prema tvrdnjama podnositelja zahtjeva prenijela Direktivu (EU) 2019/944 zahvaljujući 29 nacionalnih mjera. To je potvrdila Danska agencija za energiju ([8]). Komisija stoga smatra da su zadovoljeni uvjeti za slobodan pristup tržištu *de jure*.

(14) Kad je riječ o slobodnom pristupu *de facto*, Komisija prima na znanje napredak u vezi s liberalizacijom danskog tržišta za proizvodnju energije otkad je 1999. otvoreno tržišnom natjecanju. Sudjelovanje Danske na burzi električne energije Nord Pool i razvoj kapaciteta međusobnog povezivanja imali su bitnu ulogu u promicanju konkurentskog pritiska. Kad je riječ o proizvodnji iz obnovljivih izvora, osobito o odobalnim vjetroelektranama, pozivi za podnošenje ponuda koje organiziraju danska tijela privlače sve veći broj sudionika.

(15) Komisija zaključuje da se za potrebe ove Odluke pristup tržištu smatra slobodnim *de jure* i *de facto* na području Danske.

([6]) Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019., str. 125.).

([7]) Time se ne dovodi u pitanje Komisijina procjena prijenosa Direktive u Danskoj.

([8]) Vidjeti str. 28. zahtjeva.

3.2. *OCJENA TRŽIŠNOG NATJECANJA*

3.2.1. DEFINICIJA TRŽIŠTA PROIZVODA

(16) U skladu s praksom Komisije o koncentracijama ([9]) u sektoru električne energije mogu se razlikovati sljedeća relevantna tržišta proizvoda: i. proizvodnja i veleprodaja, ii. prijenos, iii. distribucija i iv. maloprodaja. Iako neka od tih tržišta mogu imati daljnje podjele, dosad je Komisija ([10]) odbijala razlikovati tržište proizvodnje i tržište veleprodaje električne energije jer je proizvodnja tek prvi korak u lancu vrijednosti, a proizvedene količine električne energije stavljaju se na veleprodajno tržište. To je posebno potvrđeno u slučaju nordijskog područja ([11]).

(17) Nadalje, Komisija je u okviru svoje prakse o koncentracijama smatrala da relevantno tržište proizvoda u nordijskoj regiji obuhvaća električnu energiju koja se prodaje i u okviru bilateralnih ugovora i na platformi Nord Pool, i na Elspotu (dan unaprijed) i na Elbasu (isti dan) ([12]).

(18) Podnositelj zahtjeva tvrdi da bi korporativni ugovori o kupnji električne energije trebali biti uključeni u opseg relevantnog tržišta. Takvi su sporazumi bilateralni ugovori između proizvođača električne energije i potrošača (obično je to velik korisnik električne energije) kojima korisnik kupuje električnu energiju izravno od proizvođača. Društva koja trguju električnom energijom potpisuju ugovore o kupnji električne energije (PPA-i) s proizvođačima električne energije iz konvencionalnih i obnovljivih izvora, natječući se za sklapanje PPA-a.

(19) Kad je riječ o drugim bilateralnim transakcijama, kupci koji sklapaju PPA-e moraju sklopiti sporazum sa subjektom odgovornim za odstupanje koji će upravljati njihovim neravnotežama. U smislu uravnoteživanja proizvodnje električne energije proizvođači (kao što su vlasnici odobalnih vjetroelektrana) moraju uskladiti predviđenu proizvodnju električne energije u stvarnom vremenu, tj. prilagoditi predviđenu proizvodnju stvarnoj proizvodnji. Na tu dužnost ne utječe način na koji proizvođač odluči prodavati proizvedenu električnu energiju, uključujući korporativne ugovore o kupnji električne energije.

(20) Komisija je, u skladu s činjeničnim stanjem, došla do različitih zaključaka u vezi s pitanjem pripadaju li električna energija iz konvencionalnih izvora i električna energija iz obnovljivih izvora na isto tržište proizvoda. Utvrdila je da bi se proizvodnja električne energije iz konvencionalnih izvora i proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora u Njemačkoj ([13]) i Italiji ([14]) trebale smatrati zasebnim tržištima proizvoda.

(21) Međutim, u slučaju Nizozemske ([15]) Komisija je utvrdila da su proizvodnja i veleprodaja električne energije iz konvencionalnih i obnovljivih izvora dio istog relevantnog tržišta proizvoda. Kad je riječ o nordijskoj regiji, Komisija je u okviru prakse o koncentracijama smatrala da je izvor električne energije nebitan za potrebe definicije proizvoda ([16]).

(22) Podnositelj zahtjeva tvrdi da je situacija u Danskoj drukčija od one u Njemačkoj i Italiji koja je navedena u odluci te da je slična situaciji u Nizozemskoj. Dostavio je tablice u kojima je detaljno navedeno po čemu se Danska razlikuje i po čemu je slična Njemačkoj, Italiji i Nizozemskoj. Podnositelj zahtjeva naglašava da su glavne razlike u odnosu na situaciju u Njemačkoj i Italiji izostanak zakonske stope naknade, izostanak prioritetne isporuke i to što se električna energija iz obnovljivih izvora prodaje na veleprodajnom tržištu po istoj cijeni kao električna energija iz konvencionalnih izvora.

([9]) Predmet COMP/M.4110 – E.ON/ENDESA, od 25.4.2006., točka 10., str. 3.
([10]) Predmet COMP/M.3696 – E.ON/MOL, od 21.1.2005., točka 223., predmet COMP/M.5467 – RWE/ESSENT, od 23.6.2009., točka 23.
([11]) Vidjeti predmet M.8660 Fortum/Uniper od 15. lipnja 2018., točka 18. Vidjeti i COMP/M.7927 – EPH/ENEL/SE, točke od 9. do 12. COMP/M.6984 – EPH/Stredoslovenska Energetika, točka 15., M.3268 – Sydkraft/Graninge, točke od 19. do 20.
([12]) Vidjeti predmet M.8660 Fortum/Uniper od 15. lipnja 2018., točka 18. Vidjeti i COMP/M.7927 – EPH/ENEL/SE, točke od 9. do 12. COMP/M.6984 – EPH/Stredoslovenska Energetika, točka 15., M.3268 – Sydkraft/Graninge, točke od 19. do 20.
([13]) SL L 114, 26.4.2012., str. 21., uvodne izjave od 36. do 40.
([14]) SL L 271, 5.10.2012., str. 4., uvodne izjave od 46. do 50.
([15]) SL L 12, 17.1.2018., str. 53., uvodne izjave od 19. do 23.
([16]) Vidjeti predmet M.8660 Fortum/Uniper od 15. lipnja 2018., točka 18.

(23) U odluci o koncentraciji društva Fortum/Uniper ([17]) Komisija je podsjetila da relevantno tržište proizvoda u nordijskoj regiji uključuje proizvodnju i veleprodaju električne energije, neovisno o izvoru proizvodnje energije i trgovinskim kanalima, te da je njime obuhvaćena električna energija koja se prodaje u okviru bilateralnih ugovora i na nordijskoj burzi električne energije, Nord Poolu.

(24) Kad je riječ o električnoj energiji proizvedenoj iz obnovljivih izvora, zahtjevom su obuhvaćene odobalne vjetroelektrane Horns Rev 3, Vesterhav Syd, Vesterhav Nord i Kriegers Flask kao i buduće vjetroelektrane, uključujući odobalnu vjetroelektranu Thor. Komisija je usklađenost svih predmetnih programa potpore s pravilima EU-a o državnim potporama potvrdila u okviru odluka ([18]).

(25) Nadalje, premije koje se plaćaju za proizvodnju energije vjetra smanjile su se na najnižu razinu zahvaljujući povećanom tržišnom natjecanju u području proizvodnje. Danska agencija za energiju za sve je navedene vjetroelektrane organizirala otvoreni poziv za podnošenje ponuda za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Poziv za vjetroelektranu Horns Rev 3 (400 MW), koji je održan 2015., okupio je četiri ponuditelja, za Kriegers Flak (600 MW), koji je održan 2016., sedam ponuditelja, a za Vesterhav Nord/Sud (350 MW), koji je održan 2016., tri ponuditelja.

(26) Prije natječajnih postupaka provodi se zaštita od rizika i danska tijela sad bolje razumiju tržište, a uspostavila su i stvarni tržišni dijalog.

(27) Smanjio se i ukupni trošak tehnologije u području obnovljive energije, kao što su odobalne vjetroturbine ili fotonaponske ploče. Stoga, ponuda odabrana 2010. za odobalnu vjetroelektranu Anholt bila je premija od 105 øre/kWh, a ponuda odabrana 2016. za odobalnu vjetroelektranu Kriegers Flak bila je premija od 37 øre/kWh.

(28) Danska namjerava staviti u pogon i tri velike nove odobalne vjetroelektrane. Prva odobalna vjetroelektrana imat će kapacitet od otprilike 800 MW, a ostale odobalne vjetroelektrane imat će kapacitet od barem 800 MW. Danska agencija za energiju objavit će pozive za podnošenje ponuda za svaku buduću odobalnu vjetroelektranu.

(29) Kao što je učinila u odluci o izuzeću Provedbene odluke Komisije (EU) 2018/71 ([19]) u vezi s proizvodnjom i veleprodajom električne energije u Nizozemskoj, Komisija napominje da je dodjela subvencija izložena tržišnom natjecanju u okviru postupka podnošenja ponuda kojim se kontrolira ponašanje proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora u smislu njihove politike nabave. Stoga su u Danskoj proizvodnja električne energije iz konvencionalnih izvora i proizvodnja iz obnovljivih izvora (za odobalne vjetroelektrane koje su predmet zahtjeva) u ravnopravnom položaju.

(30) Za potrebe procjene uvjeta utvrđenih u članku 34. stavku 1. Direktive 2014/25/EU i ne dovodeći u pitanje primjenu prava o tržišnom natjecanju, Komisija smatra da je relevantno tržište proizvoda tržište za proizvodnju i veleprodaju električne energije, uključujući korporativne ugovore o kupnji električne energije, koja je proizvedena iz konvencionalnih izvora kao i odobalnim vjetroelektranama koje su predmet zahtjeva za izuzeće.

([17]) Vidjeti predmet M.8660 Fortum/Uniper od 15. lipnja 2018., točka 18. i predmete COMP/M.7927 – EPH/ENEL/SE, točke od 9. do 12. COMP/M.6984 – EPH/Stredoslovenska Energetika, točka 15., M.3268 – Sydkraft/Graninge, točke od 19. do 20.

([18]) Predmeti SA.40305, SA.43751, SA.45974 i SA.57858.

([19]) Vidjeti uvodnu izjavu 21. Provedbene odluke Komisije (EU) 2018/71 od 12. prosinca 2017. o izuzimanju proizvodnje i veleprodaje električne energije u Nizozemskoj iz primjene Direktive 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 12, 17.1.2018., str. 53.).

3.2.2. DEFINICIJA ZEMLJOPISNOG TRŽIŠTA

(31) Komisija je 2006. u okviru odluke o koncentraciji utvrdila ([20]) dva zasebna zemljopisna tržišta za veleprodaju električne energije: tržište istočne Danske („DK2") i tržište zapadne Danske („DK1"), s obzirom na to da u to vrijeme nije bilo izravne međusobne povezanosti između ta dva područja trgovanja (ili definiranja cijena). Komisija je 2018. donijela isti zaključak u odluci *Spojni vod DE/DK* ([21]).

(32) Dansko vijeće za tržišno natjecanje istražilo je 2014. tržište za proizvodnju i veleprodaju električne energije u Danskoj u okviru svoje odluke u vezi s virtualnim elektranama („VPP") ([22]). Tom je odlukom Dansko vijeće za tržišno natjecanje ukinulo prethodne obveze koje je preuzelo društvo Elsam A/S u okviru koncentracije društva Elsam A/S i Nesa A/S 2004. Dansko vijeće za tržišno natjecanje djelomično je pružilo potporu većem zemljopisnom tržištu od područja DK1. Područje DK1 poveznicama je povezano s Norveškom, Švedskom i Njemačkom. Veleprodajna cijena za fizičku električnu energiju na području DK1 2013. odstupala je od svih povezanih cjenovnih područja tijekom manje od 10 % sati. Veleprodajna cijena tijekom većine sati na području DK1 bila je jednaka barem jednom povezanom cjenovnom području, koje je opskrbljivalo šire zemljopisno tržište od zapadne Danske. Međutim, pitanje postoji li šire zemljopisno tržište od zapadne Danske ostalo je otvoreno. Dansko vijeće za tržišno natjecanje 2019. ([23]) navelo je da je tržište za proizvodnju i veleprodaju električne energije nacionalno tržište, ali pitanje treba li utvrditi širu ili užu definiciju zemljopisnog tržišta ostavilo je otvorenim. Taj se zaključak temelji na sljedećim prethodnim predmetima: 1) *odluci M.8660 Fortum/Uniper,* u kojoj je Komisija zaključila da u Švedskoj postoji nacionalno tržište, 2) *odluci M.3268 Sydkraft and Graninge*, u kojoj je Komisija utvrdila da Švedska čini zasebno tržište u odnosu na Finsku i Dansku tek tijekom zanemarivog broja sati, što pokazuje da tržište veleprodaje električne energije nije nacionalno, nego je šireg opsega i 3) *odluci VPP* Danskog vijeća za tržišno natjecanje, u kojoj je Vijeće utvrdilo naznake većeg zemljopisnog tržišta od područja DK1 zbog razvoja događaja na tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije u Danskoj. Kapacitet međusobnog povezivanja Danske i susjednih zemalja uvelike je povećan od 2006. Konkretno, stavljeni su u uporabu ili prošireni spojni vodovi Skagerrak (s Norveškom), Kontiskan (sa Švedskom) i Kontek (s Njemačkom). Ugovor za projekt Cobra Cable (s Nizozemskom) sklopljen je 2019. Storebælt, veliki vod unutar Danske, sad povezuje zapadnu i istočnu Dansku.

(33) Dokazi koje je podnositelj zahtjeva dostavio ([24]) pokazuju sve veću korelaciju cijena između istočne i zapadne Danske, kao i sa susjednim cjenovnim područjima Švedske, Norveške i Njemačke (SE3, SE4, NO2 i DE). Primjerice, na području DK1 cijena je bila ista kao na nekom od drugih područja (DK2, SE3, SE4, NO2 i DE) tijekom 91,7 % vremena 2013. i tijekom 96,3 % vremena 2018., dok je za DK2 to vrijeme iznosilo 97,8 % u 2013. i 98,6 % u 2018. S druge strane, broj sati tijekom kojih je na području DK1 cijena bila drukčija nego na drugim područjima pao je s 8,3 % na 3,7 % od 2013. do 2018., dok je za DK2 postotak tih sati pao s 2,2 % na 1,4 %.

(34) Prema Energinetu Danska ima jako velik kapacitet na spojnim vodovima za susjedne zemlje, što čini otprilike 90 % domaće vršne potražnje. Bliska integracija sa susjednim zemljama Danske podrazumijeva da Danska ima posebnu cijenu za električnu energiju na promptnom tržištu samo tijekom otprilike 10 % vremena. Ostatak vremena veleprodajna cijena ista je u poslovanju s Norveškom, Švedskom ili Njemačkom.

(35) Raspoloživ trgovinski kapacitet međunarodne poveznice između istočne Danske (DK2) i Njemačke 2019. bio je 90 % ukupnog kapaciteta spojnog voda u smjeru izvoza i 95 % u smjeru uvoza. Raspoloživ trgovinski kapacitet preostalih stranih poveznica u smjeru izvoza bio je od 60 % do 88 % ukupnog kapaciteta spojnog voda. Trgovinski kapacitet između zapadne Danske (DK1) te Norveške i Švedske bio je niži 2019. u odnosu na 2018. S druge strane,

([20]) Odluka Komisije 2007/353/EZ od 14. ožujka 2006. kojom se koncentracija proglašava kompatibilnom sa zajedničkim tržištem i funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/M.3868 –DONG/Elsam/Energi E2 (SL L 133, 25.5.2007., str. 24.), točke od 258. do 260.

([21]) Sažetak Odluke Komisije od 7. prosinca 2018. u vezi s postupkom na temelju članka 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članka 54. Sporazuma o EGP-u (predmet AT.40461 – Interkonektor DK/DE (SL C 58, 14.2.2019., str. 7.)., točke od 49. do 50.

([22]) Dansko vijeće za tržišno natjecanje, *DONG Energys anmodning om ophævelse af VPP tilsagn,* 2014.: https://www.kfst.dk/media/13295/20140528-ikkefortrolig-afgoerelse-dong.pdf.

([23]) Odluka Danskog vijeća za tržišno natjecanje od 25. lipnja 2019.; https://www.kfst.dk/media/54483/20190625-fusion-se-eniig.pdf.

([24]) Vidjeti zahtjev, stavci od 94. do 97.

trgovinski kapacitet u odnosu na Njemačku bio je viši u oba danska područja trgovanja. Raspoloživ trgovinski kapacitet poveznice Cobra 2019. bio je u smjeru izvoza i uvoza 87 % ukupnog kapaciteta spojnog voda.

(36) Komisija je primijetila postojanje vanjskih cjenovnih ograničenja na oba područja: DK1 ima iste cijene kao druga područja tijekom 89,3 % sati, a DK2 tijekom 98,4 % sati. Za usporedbu, u točci 28. odluke o koncentraciji društva *Fortum/Uniper* Komisija je zaključila da četiri švedska trgovinska područja čine jedno zemljopisno tržište jer su imala istu cijenu tijekom 89,7 % sati. Komisija napominje i da su, prema podnositelju zahtjeva, četiri najveća sudionika na tržištu s tržišnim udjelom većim od 10 % prisutna i na području DK1 i na području DK2.

(37) Za potrebe procjene uvjeta utvrđenih u članku 34. stavku 1. Direktive 2014/25/EU i ne dovodeći u pitanje primjenu prava o tržišnom natjecanju, Komisija smatra da relevantno zemljopisno tržište za proizvodnju i veleprodaju električne energije, uključujući korporativne ugovore o kupnji električne energije, koja je proizvedena iz konvencionalnih izvora kao i iz obnovljivih izvora koji su predmet zahtjeva, može ostati otvoreno, u slučaju zasebnog tržišta za DK1 i DK2 ili u slučaju jedinstvenog danskog nacionalnog tržišta.

3.2.3. ANALIZA TRŽIŠTA

(38) Osnovu svih izračuna tržišnih udjela i pokazatelja povezanih s udjelom u proizvodnji električne energije čine informacije koje je dostavio podnositelj zahtjeva.

(39) Komisija u svojoj analizi uzima u obzir nekoliko čimbenika. Premda su tržišni udjeli bitan aspekt, u obzir se uzimaju i konkurentski pritisak proizvođača električne energije iz susjednih zemalja i broj ponuditelja u okviru poziva za podnošenje ponuda za kapacitete energije iz obnovljivih izvora.

(40) Trenutačno na tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije u Danskoj postoje tri glavna sudionika na tržištu koji podliježu pravilima javne nabave u skladu s Direktivom 2014/25/EU. Ti su sudionici Ørsted A/S (dalje u tekstu „Ørsted") (50,1 % u vlasništvu Danske), danska podružnica društva Vattenfall AB (dalje u tekstu „Vattenfall") (100 % u vlasništvu Švedske) i HOFOR Energiproduktion A/S (dalje u tekstu „HOFOR"), koji je u konačnici u vlasništvu općine Kopenhagen.

(41) Trenutačno na burzi Nord Pool trguje 18 danskih društava. Većina tih društava, kao što su Danske Commodities i Centrica Energy Trading, nisu javna poduzeća u skladu s Direktivom 2014/25/EU.

(42) U 2018. i 2019. tržišni udio društva Ørsted na kombiniranom tržištu DK1-DK2 (u smislu proizvodnje) iznosio je [od 20 do 30] % odnosno [od 10 do 20] %, tržišni udio društva Vattenfall iznosio je [od 5 do 10] % i [od 10 do 20] %, a tržišni udio društva HOFOR iznosio je [od 0 do 5] % i [od 0 do 5] %. Veći konkurenti tih društava, koji nisu obuhvaćeni pravilima javne nabave, jesu Vindenergi Danmark ([od 40 do 50] % i [od 40 do 50] % tržišnog udjela) i Energi Danmark ([od 10 do 20] % i [od 10 do 20] %). Tržišni udjeli na tržištima DK1 i DK2 bili su uglavnom na istoj razini (Ørsted [od 20 do 30] % na tržištu DK1 i [od 10 do 20] % na tržištu DK2 2018., [od 20 do 30] % na tržištu DK1 i [od 10 do 20] % na tržištu DK2 2019., Vattenfall [od 5 do 10] % na tržištu DK1 i [od 0 do 5] % na tržištu DK2 2018., [od 10 do 20] % na tržištu DK1 i [od 0 do 5] % na tržištu DK2 2019., HOFOR [od 0 do 5] % na tržištu DK1 i [od 5 do 10] % na tržištu DK2 2019.). Da je relevantno zemljopisno tržište šire od Danske, ti bi tržišni udjeli bili manji.

(43) Uvoz i izvoz vrlo su bitna značajka danskog tržišta električne energije. Potrošnja električne energije 2018. i 2019. iznosila je otprilike 33,5 TWh. Uvoz je iznosio otprilike 45,6 % ukupne potrošnje 2018., dok je nacionalna proizvodnja obuhvaćala 41 % potrošnje 2018. i 48 % u 2019. Izvoz je isto tako znatan te je 2018. iznosio 73 % danske proizvodnje električne energije, dok je 2019. iznosio 62 %.

(44) To pokazuje značaj integracije danskog tržišta električne energije u šire zemljopisno tržište i, posljedično, konkurentski pritisak koji proizvođači električne energije iz, prvenstveno, ali ne i isključivo, susjednih zemalja vrše na danske proizvođače putem prekograničnih spojnih vodova.

(45) Kad je riječ o veleprodajnim promptnim cijenama, nordijske cijene utvrđuju se na burzi Nord Pool. Prosječna cijena po satu na promptnom tržištu 2019. za DK1 je 38,50 EUR/MWh, a za DK2 39,84 EUR/MWh, što je smanjenje od 13 % za oba područja u odnosu na 2018. Cijena sustava 2019. iznosila je 38,94 EUR/MWh. Cijena nordijskog sustava fiktivna je promptna cijena do koje bi došlo da je cijela nordijska regija jedno područje trgovanja. Na području DK1 općenito su niže cijene nego na području DK2 zbog relativno velikog kapaciteta postavljenih vjetroturbina na području DK1, pa to omogućuje smanjenje cijena. Prosječna promptna cijena 2019. iznosila je 39,28 EUR/MWh u Norveškoj, 37,68 EUR/MWh u Njemačkoj i 38,79 EUR/MWh u Švedskoj, što je veoma slično cijeni na tržištu DK1 i DK2.

(46) U Danskoj se otprilike 6 % električne energije trguje na jedinstvenom europskom tržištu za isti dan Xbid. Unutardnevno tržište temelji se na stalnom trgovanju uz kupnju s plaćanjem prema ponudi, u odnosu na tržište za dan unaprijed, koje se temelji na dražbama uz jedinstvenu ravnotežnu cijenu. Unutardnevno tržište upotrebljava se za prilagodbu planova potrošnje i proizvodnje u odnosu na, među ostalim, ponovnu uspostavu bilance portfelja. To znači da će se cijena za svaki sat na unutardnevnom tržištu temeljiti na promptnoj cijeni te će se potom povećavati ili smanjivati ako dođe do nepredviđenih događaja u vremenskom okviru trgovanja. Prosječna godišnja cijena za unutardnevno tržište na području DK1 iznosila je 35,1 EUR/MWh u 2019. Na području DK2 iznosila je 36,7 EUR/MWh. U 2018. prosječna cijena iznosila je 40,4 EUR/MWh na području DK1 i 41,9 EUR/MWh na području DK2.

(47) Daljnji izračuni uključeni u zahtjev ([25]) pokazuju da su cijene na području DK1 i DK2 veliku većinu vremena iste kao one u jednom ili više susjednih cjenovnih područja. Cijene na području DK1 u 2018. bile su iste kao u nekom drugom cjenovnom području u regiji (DK2, SE3, SE4, NO2 i DE) tijekom 94,8 % vremena, a 2019. tijekom 96,3 % vremena, dok su cijene na području DK2 u 2018. bile iste kao u nekom drugom cjenovnom području u regiji (DK1, SE3, SE4, NO2 i DE) tijekom 98,8 % vremena, a 2019. tijekom 98,6 % vremena. Usto, korelacija između dva danska područja i nordijskog sustava te njemačkih veleprodajnih cijena poprilično je visoka te se kreće od 64 % do 83 % u razdoblju 2017.–2018.

(48) Danska ima jako velik kapacitet na spojnim vodovima za susjedne zemlje, što čini otprilike 90 % domaće vršne potražnje. Bliska integracija sa susjednim zemljama Danske podrazumijeva da Danska ima posebnu cijenu za električnu energiju na promptnom tržištu za područje DK1 i DK2 samo tijekom otprilike 10 % vremena. Ostatak vremena veleprodajna cijena na području DK1 i DK2 ista je kao u Norveškoj, Švedskoj ili Njemačkoj.

(49) Komisija smatra da ti elementi pokazuju vrlo snažnu konvergenciju cijena električne energije u Danskoj s cijenama u zemljama nordijske regije i Njemačkoj.

3.2.4. ZAKLJUČAK

(50) Naručitelji posjeduju ograničen tržišni udio na tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije u Danskoj na koje se zahtjev odnosi.

(51) Visoka razina uvoza i izvoza električne energije u odnosu na dansku proizvodnju električne energije, zajedno s kapacitetom međusobnog povezivanja sa susjednim zemljama, pokazuje da je tržište proizvodnje i veleprodaje električne energije u Danskoj uvelike integrirano u šire, transnacionalno tržište. Čak i ako zemljopisno tržište nije nužno transnacionalno, uvoz električne energije u Dansku u svakom slučaju stvara konkurentski pritisak na danske veleprodajne cijene električne energije tijekom velikog broja sati svake godine.

(52) To dodatno potvrđuju podaci o veleprodajnim cijenama koje je dostavio podnositelj zahtjeva, u kojima je vidljivo da su danske cijene veoma slične cijenama na burzi Nord Pool i u Njemačkoj.

(53) Cilj je ove Odluke utvrditi jesu li djelatnosti proizvodnje i veleprodaje električne energije izložene razini tržišnog natjecanja (na tržištima kojima je pristup slobodan) koja će, i u nedostatku discipline koja proizlazi iz detaljnih pravila o nabavi utvrđenih u Direktivi 2014/25/EU, osigurati da se javna nabava za obavljanje predmetnih djelatnosti provodi na transparentan i nediskriminirajući način na temelju kriterija kojima se naručiteljima omogućuje utvrđivanje rješenja koje je sveukupno ekonomski najpovoljnije.

([25]) Vidjeti zahtjev, stavak 95.

(54) S obzirom na razmotrene čimbenike Komisija može zaključiti da je djelatnost proizvodnje i veleprodaje električne energije iz konvencionalnih izvora ili odobalnih vjetroelektrana koja podliježe postupku javnog nadmetanja u Danskoj izravno izložena natjecanju na tržištu kojemu pristup nije ograničen, u smislu članka 34. stavka 1. Direktive 2014/25/EU.

4. **ZAKLJUČAK**

(55) Za potrebe ove Odluke i ne dovodeći u pitanje primjenu prava o tržišnom natjecanju, iz uvodnih izjava od 11. do 53. proizlazi da su proizvodnja i veleprodaja električne energije iz konvencionalnih izvora i odobalnih vjetroelektrana koje podliježu postupku javnog nadmetanja u Danskoj izložene natjecanju na tržištu kojemu pristup nije ograničen, u smislu članka 34. Direktive 2014/25/EU. U skladu s time Direktiva 2014/25/EU ne bi se trebala dalje primjenjivati na ugovore kojima je namjena omogućivanje obavljanja te djelatnosti u Danskoj.

(56) Direktiva 2014/25/EU trebala bi se i dalje primjenjivati na ugovore kojima je namjena omogućivanje obavljanja djelatnosti koje su izričito izostavljene iz zahtjeva.

(57) Ova se Odluka temelji na pravnom i činjeničnom stanju od listopada 2021. do ožujka 2022. kako proizlazi iz informacija koje su dostavili podnositelji zahtjeva. Može se revidirati ako zbog bitnih promjena pravnog ili činjeničnog stanja uvjeti za primjenjivost članka 34. Direktive 2014/25/EU više nisu ispunjeni.

(58) Podsjeća se da je člankom 16. Direktive 2014/23/EU ([26]) predviđeno izuzeće iz primjene te direktive za koncesije koje dodjeljuju naručitelji kad je, za državu članicu u kojoj će se takva koncesija izvršavati, utvrđeno na temelju članka 35. Direktive 2014/25/EU da je djelatnost izravno izložena tržišnom natjecanju u skladu s člankom 34. te direktive. S obzirom na to da je zaključeno da je djelatnost proizvodnje i veleprodaje električne energije koja je predmet zahtjeva izložena natjecanju na tržištu kojemu pristup nije ograničen, ugovori o koncesiji kojima je namjena omogućivanje obavljanja tih djelatnosti u Danskoj bit će isključeni iz područja primjene Direktive 2014/23/EU.

(59) Mjere predviđene u ovoj Odluci u skladu su s mišljenjem Savjetodavnog odbora za ugovore o javnoj nabavi,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Jedini članak

Direktiva 2014/25/EU ne primjenjuje se na ugovore koje dodjeljuju naručitelji i kojima je namjera omogućiti proizvodnju i veleprodaju električne energije iz konvencionalnih i obnovljivih izvora u Danskoj, što je obuhvaćeno zahtjevom podnesenim u skladu s člankom 35. stavkom 1. Direktive 2014/25/EU.

Ova je Odluka upućena Kraljevini Danskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu 26. srpnja 2022.

Za Komisiju
Thierry BRETON
Član Komisije

([26]) Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).